

Dagens namn

HÅKAN HAGWALL:

Carl Johan Åberg

Arbetarrörelsen har följt sina traditioner. Som efterträdare på posten som chefredaktör för LO-ägda Aftonbladet efter doktor Gunnar Fredriksson har man utsett docenten Carl Johan Åberg.

Det skall vara en lärd akademiker hämtad utanför tidningsvärlden. Så har det varit allt sedan Rörelsen övertog Aftonbladet. Docent Samuelsson, doktor Fredriksson, docent Åberg.

Den som endast ytligt kommer i kontakt med Carl Johan Åberg, kan knappast undgå att slås av den uppseendeväckande bristen på uppseendeväckande drag. Han hör till de gråaste som finns. Grå blazer och gråa byxor. Grå skjorta och slips. Hår och (inte särskilt långt) skägg går också i en obestämd gråskala.

Men detta är delvis ett sken som leder känslan fel. Ty Carl Johan Åberg har glimten i (det förmodligen gråa) ögat. Han har något för en centralt placerad socialdemokrat så sällsynt som distans till sig själv och självironi, något som han i den kretsen väl inte behöver dela med någon annan än Ingvar Carlsson.

Detta har inget att göra med Åbergs tilltro till sina egna och socialdemokratins åsikter, förslag och påståenden. Den är kompakt.

Den nya AB-redaktören har rekryterats från det socialdemokratiska kansliet. Hans hittillsvarande yrkesbana har varit ett tämligen typiskt exempel på en apparatsosses karriärväg.

Efter studier i bl a statistik och nationalekonomi, avslutade med en licavhandling om "hur man mäter alkoholhalten i blod", kom han till Konjunkturinstitutet, där han med tiden kom att syssla med konjunkturbarometrarna. Så blev han byråchef på Statistiska centralbyrån. Så började han studera igen. Och så tog han plats hos Gunnar Sträng i Finansdepartemen-

tet.

Resultatet av detta blev ytterligare en avhandling, denna gång om efterfrågan på papper och papp, en docentur, inträde i finansens budgetavdelning, chefskap för departementets ekonomiavdelning, samt, inte minst, en rad felbedömningar av nationens ekonomi. Sträng fick ju med tiden så ofta fel i sina utsagor om utvecklingen att sannolikheten för att träffa rätt ökade avsevärt, om man man rent mekaniskt utgick från att han hade fel och att det skulle gå tvärtom.

När socialdemokraterna föll 1976, drogs Åberg med i fallet. Han behövde inte slå sig hårt. Genom de förmånliga villkor som förhandlades fram för avpolleterade politiker vid regeringsskiftet kunde socialdemokraterna låta åtskilliga av sina gamla statssekreterare, planeringschefer och sakkunniga följa med till det nya oppositionella riksdagskansliet med skyhöga löner till stor del betalda icke av socialdemokraterna utan av skattebetalarna.

I kansliet har Åberg ägnat sig åt att utforma partiets ekonomiska politik. På presskonferenser med Feldt och Sträng och Palme (när det är så högtidligt) brukar Åberg uppträda diskret i bakgrunden, sällan yttrande sig, men då och då levererande godkännande nickningar.

Skall man placera Åberg politiskt, är väl det rätta att säga att han hör hemma på linjen Sträng-Feldt, dvs den som då och då vinnlägger sig om att ha viss kontakt med verklighetens hårda krav, till skillnad från den alldeles ohämmat populistiska stil som utvecklas av t ex Palme och Thage G-punkt.

Nu har ju oppositionsställningen inneburit en naturlig dominans för de populistiska dragen i socialdemokratisk ekonomisk politik. Och

Åberg har (liksom Feldt) varit mycket aktiv i dess marknadsföring, så det där med verklig-hetsanknytning får tas i högst relativ bemärkelse.

Och Åberg drar sig ingalunda för intellektuella krumsprång (för att uttrycka saken försiktigt). Härförleden gav han t ex ut en promemoria för att bevisa hur gräsliga borgarna var. Bl a ledde han i bevis att indexregleringen av skatten var orimlig. De högsta inkomsttagarna hade ju inte fått proportionellt sett lika höga inkomstökningar som låginkomsttagarna. Därför var det fel att ge dem den "skattesänkning" indexregleringen innebar. Med andra ord: den som inte får en löneförhöjning p g a inflationen bör inte genom inflationsskyddad skatteskala hållas skadelös för inflationen. Han har ju inte drabbats av den ... Logiken är anslående.

I samma promemoria uppfinner Åberg begreppet "teoretiska" respektive "praktiska" marginalskatter. Bakgrunden är att han bortser från begreppet beskattningsbar inkomst. Åberg menar att en teoretisk marginalskatt gäller för varje bruttointkomst. En korvhandlare som säljer för 150 000 kronor korv har således samma inkomst och "teoretiska" marginalskatt som den som tjänar 150 000 kronor i vanlig lön, även om korvhandlarn först måste köpa råvaror för 125 000. Att korvhandlarn får sin "praktiska" beskattning baserad på en inkomst av 25 000 är en olägenhet hos skattesystemet, som egentligen visar att gnället över marginalskatterna är överdrivet. Det är kontentan i Åbergs resonemang.

Till slut har Åberg dock tröttnat på att hålla

på med samma saker år ut och år in. Det meddelades att han skulle sluta hos socialdemokraterna och söka sig något nytt. Efter ytterligare en tid utsåg styrelsen för Aftonbladet under Gunnar Nilssons ordförandeskap Åberg till chefredaktör. Det skedde utan att ledaravdelningen tillfrågats. Och det skedde mot reservation i styrelsen från journalistfackets representant. Och det följdes av öppna fackliga protester.

Men ledningen stod på sig och Åberg hänvisade lugnt till att han hade den samlade fackföreningsrörelsen bakom sig.

Den uppgift han har tagit på sig är inte lätt. Upplagemässigt går det inte särskilt bra för Aftonbladet. Åberg kommer dit han inte är välkommen. Bland sina medarbetare på den avdelning han i första hand har daglig ledning över, ledaravdelningen, finns det de som sett sig själva som betydligt mera närliggande kandidater.

Åberg har uttalat att Aftonbladet skall vara en vänstertidning inom socialdemokratien. Han kan ju inte gärna göra den mera vänsterbetonad än den redan är. En annan fråga är om han har förmågan att hålla tillbaka de drag av råhet, perfiditet och skrånighet som frodas i Aftonbladet.

Som boende i statorlänga på Värmdö och innehavare av eget sommarställe på Gotland, kan han t ex börja med att grunna över om detta sätt att leva även i fortsättningen i Aftonbladets Innerspalt skall beskrivas med ord som innehåller ordrotten "svin".